

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Realisation eller löpande försäljning av kreatur

Besvär av lantbrukaren X. angående förhandsbesked. — X., som vid tiden för ansökningen hade 35 kor, 41 ungnöt och 14 stutar, ämnade under 1963 helt upphöra med mjölkproduktion och endast hålla ett mindre antal göddjur, varför samtliga mjölkkor och ungdjur av honkön skulle avyttras. X. upplyste bl. a., att samtliga å gården födda hondjur under alla år behållits för rekrytering av kor samtidigt som en hård gallring till slakt förekommit bland korna. — TI hävdade, att rekryteringsunderlaget för mjölkdjursbesättningar i länet icke kunde anses uppgå till mer än $\frac{2}{3}$ av antalet mjölkkor. — RR förklarade, att vad i målet upplysts särskilt rörande kreatursbesättningens uppbyggnad och egenskaper givit vid handen, att för besättningens vidmakthållande erfordrats så stort antal ungdjur, att vid den tilltänkta försäljningen till levande inventarier i jordbruket borde hänföras — förutom berörda 35 kor — lika många ungdjur. (RR:s utslag den 9/10 1963.)

Anm.: RN hade till skattefri realisation hänfört 35 kor och 24 ungdjur; se även RÅ 1962 ref. 16.

Försäljning av matjord

Besvär av hemmansägaren K. angående inkomsttaxering år 1958. — För att

få bättre sikt vid en järnvägsövergång hade S.J. schaktat bort en bit av K:s åker. K. hade därvid fått sälja den matjord som bortschaktats och härför erhållit 1.480 kr ävensom intrångsersättning med 800 kr. TN beskattade båda beloppen men PN undanröjde beskattningen. — KR: ej ändring, enär båda beloppen måste anses såsom vederlag för stadigvarande minskning av fastighetens värde. — RR förklarade dock, att det belopp av 1.480 kr, som K. erhållit vid försäljning av matjorden, utgjort för honom skattepliktig inkomst. Men å beloppet fick avdrag ske för substansminskning. I brist på närmare utredning ansågs avdraget skäligen kunna uppskattas till 1.000 kr. (RR:s utslag den 10/10 1963.)

Anm.: Jämför RÅ 1961 ref. 32 (Skattenytt 1961 sid. 398).

Ersättning för skada å fastighet på grund av förorenat vatten

Besvär av hemmansägaren M. angående inkomsttaxering år 1954. — Till följd av utsläppning av kloakvatten från Hofors samhälle m. m. och av industriellt avloppsvatten från Hofors bruk, som ägdes av SKF, förorenades vattnet i Hoån och sjöarna Lilla och Stora Gösken i Hofors kommun. Genom avtal med SKF år 1953 fick M. och andra fastighetsägare ersättning med visst undantag för all av föroreningen intill den 3/7 1953 uppkommen

skada, oavsett om den vållats av SKF eller av kommunen. M. uppbar enligt avtalet vissa belopp, avseende ersättning för 1) skada å fiske, 2) skada å kräftfiske, 3) ökade kostnader för tvätt, 4) körning av vatten för betesdjuren, 5) övriga skador, såsom försämrade badmöjligheter och minskad trevnad m.m. — TN och PN beskattade hela beloppet av ersättningarna. — Hos KR anfördes olika meningar av M. och TI beträffande ersättningarnas karaktär. TI hävdade, att dessa avsåg begränsad tid och att de fick anses som ersättning för ett partiellt utnyttjande av fastighetens vattenområde. Reningsverk hade byggts och därför kunde ytterligare skadeståndsanspråk inte framställas. M. invände, att reningsverken inte var effektiva och att visst utsläpp även i framtiden skulle gå direkt i vattendraget. Det kunde därför inte anses vara fråga om skada av övergående natur. Enligt M. vore ersättningarna att anse som utgiven för obegränsad tid men utbetald i perioder. — KR: ej ändring. — RR nedsatte dock taxeringarna, när med hänsyn till omständigheterna i målet allenast ersättningen för skada å fiske och för körning av vatten till betesdjuren, kunde anses hava utgjort för M. skattepliktig intäkt (RR:s utslag den 24/9 1963.)

Fråga om beskattning av engångsersättning vid arrendeupplåtelse å schablontaxerad fastighet, på vilken bedrivits tomtstyckningsrörelse

Besvär av chauffören J. angående inkomsttaxering år 1956. — J., som sedan åtskilliga år bedrivit tomtstyckningsrörelse, upplät i samband med försäljning av fastighet jämväl ett område av omkring 1.400 kvadratmeter på arrende under 49 år mot en engångsersättning av

3.500 kr. J. beskattades för inkomst av tomtstyckningsrörelse, inklusive nämnda engångsersättning. — RR yttrade emellertid bl. a.: Av handlingarna framgår, att fastigheten E. 5:57, varav viss del upplåtits med nyttjanderätt under begränsad tid mot engångsersättning, under beskattningsåret var taxerad såsom annan fastighet än jordbruksfastighet samt att inkomsten av fastigheten vid den överklagade taxeringen beräknats enligt föreskrifterna i 24 § 2 mom. och 25 § 3 mom. KL. Vid sådant förhållande har ersättningen — vilken om nämnda föreskrifter icke varit tillämpliga bort anses såsom i 24 § 1 mom. nämnda lag angiven ersättning för fastighetsupplåtelse — icke skolat upptagas såsom intäkt. (RR:s utslag den 2/10 1963.)

Villaschablonen

Besvär av dödsboet efter Anna C. angående inkomsttaxering år 1960. — Bestämmelsen i 24 § 2 mom. tredje stycket KL om reducering av den schablonmässigt beräknade intäkten ansågs icke tillämplig beträffande en dödsboet tillhörig fastighet i Danderyds köping med 600.000 kr markvärde och 178.000 kr byggnadsvärde. Intäkten beräknades till 2½ procent av hela taxeringsvärdet, trots att det invänts, att fastigheten beboddes endast sex månader av året med hänsyn till att den ej var vinterbonad samt att av det stora markområdet om nära 70.000 kvadratmeter endast en mindre del kunde användas. (RR:s utslag den 15/10 1963.)

Anm.: Jämför RÅ 1961 not. 1341 (Skattenytt 1962 sid. 31, fallet B). Se även RN 1955 nr 3: 4 a) och c).

Försäljning av hyresrätt i samband med nedläggande av rörelse

Besvär av direktören D. angående in-

komsttaxering år 1956. — Enligt avtal den 21/12 1955 överlät D. för 60.000 kr en av honom den 21/12 1953 av Stockholms stad erhållen rätt att förhyra butikslokaler i en planerad fastighet. Av beloppet 60.000 kr uppgav D. till beskattning såsom realisationsvinst $\frac{3}{4}$ -delar eller 45.000 kr (innehavstid 2 år men mindre än 3 år). TN beskattade hela beloppet 60.000 kr såsom inkomst av rörelse. — Hos PN upplyste D., att han erhållit den ifrågavarande hyresrätten i anledning av att staden låtit riva den fastighet, i vilken han tidigare bedrivit sin rörelse. — PN och KR fastställde TN:s beslut. — Detsamma gjorde RR, som yttrade: Av handlingarna i målet framgår, att hyresrätten till ifrågavarande lokaler tillerkänts D. i samband med att han frånträtt hyresrätten till andra lokaler, i vilka han dittills bedrivit sin rörelse, att han därefter fortsatt rörelsen i provisoriska lokaler samt att han, innan tillträde av förstnämnda lokaler kunnat ske, försålt hyresrätten till desamma i samband med tillämnat nedläggande av rörelse. Enär ersättningen för den försålda hyresrätten vid angivna förhållanden måste anses hava influtit i rörelsen och utgöra intäkt i densamma etc. (RR:s utslag den 11/9 1963.)

Nedskrivning av fordringar

Besvär av G. skogsägareförening u.p.a. angående inkomsttaxering år 1956. — Föreningen hade yrkat avdrag för nedskrivning av utestående fordringar med 92.000 kr. PN vägrade avdrag för nedskrivningen. Av nedskrivningen belöpte 9.000 kr på en fordran hos Bröderna C. — KR medgav avdrag med 9.000 kr, enär fordringen hos Bröderna C., vilken influtit år 1956, upptagits till beskattning hos

föreningen vid 1957 års taxering. — Föreningen upplyste hos RR, att föreningen fått betalning även för övriga fordringar och att desamma återförts till beskattning.

RR lämnade föreningens talan utan bifall, enär utredningen i målet icke gäve vid handen att det vid bokslutet varit sannolikt att förlust skulle uppkomma å ifrågavarande fordringar, föreningen dock obetaget att i den ordning som föreskrives i 100 § 1956 års taxeringsföreskrift, i mån av befogenhet, hos vederbörande myndighet yrka befrielse från taxering för å fordringar återvunna belopp, vilka tagits till beskattning och för vilka avdrag ej medgivits vid förevarande taxering. (RR:s utslag den 25/9 1963.)

Anm.: RR tog alltså inte hänsyn till det förhållandet att de nedskrivna fordringarna sedermera återförts till beskattning utan ansåg, att rätten till avdrag för nedskrivningen skulle bedömas självständigt med hänsyn till förhållandena vid bokslutet. Däremot utgör återvinning av fordran, för vars nedskrivning avdrag ej erhållits, i beskattningshänseende icke skattepliktig inkomst, se t.ex. Skattehandbok av Geijer m. fl. 5:e uppl. sid. 255.

Bidrag till Svenska Institutet

Ett bolag, som bedrev försäljning en gros av biltillbehör, förvägrades avdrag för ett bidrag till Svenska Institutet för kulturellt utbyte med utlandet, enär vad i målet förekommit icke gav stöd för antagande, att bidraget ägt sådant samband med bolagets verksamhet, att bidraget kunde betraktas som avdragsgill kostnad i bolagets rörelse. (RR:s utslag den 10/10 1963.)

Gåva av rätt till royalty — förfogande över avkastning

Besvär av direktören L. angående in-

komsttaxering år 1957. — L. hade med ett bolag träffat avtal om exploatering av en uppfinning, som han gjort. Därefter hade han genom gåvobrev överlåtits sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till sina tre minderåriga barn. Bolaget godkände överlåtelsen. — PN beskattade L. för royalty, som utfallit på grund av avtalet. Med anledning av L:s besvär häröver anförde TI bl. a., att varken god man eller överförmyndare godkänt avtalet om överlåtelsen. KR: ej ändring. — RR: ej ändring, enär, såvitt av handlingarna framginge, L. själv tillgodogjort sig de ifrågavarande royaltybeloppen. (RR:s utslag den 1/10 1963.)

Arbetsgivares avskrivning av fordran å anställd — löneförmån eller ej?

Besvär av TI angående kamreraren H:s inkomsttaxering år 1960. — Enligt löneuppgift hade H:s arbetsgivare under år 1959 avskrivit en fordran å H. på 13.528 kr. — PN beskattade H. för avskrivningen såsom en löneförmån. — Hos KR yrkade H. undanröjande av beskattningen. H. upplyste bl. a., att lånet tillkommit i samband med H:s skilsmässa och att arbetsgivaren hjälpt honom endast med hänsyn till mångårig vänskap. Lånet hade därför intet samband med tjänsten, från vilken han uppsagts i mars 1959. — TI genmälde, att H:s besvär till KR inkommit för sent samt att H:s skuld varit till ett aktiebolag, ej till dess ägare.

KR biföll H:s talan och yttrade: Omständigheterna vid uppkomsten av H:s ifrågavarande skuld synas icke giva tillräckligt stöd för PN:s uppfattning, att avskrivningen av skulden inneburit en skattepliktig tjänsteförmån för H. Fastmera synas berörda omständigheter och

övriga i målet upplysta förhållanden, icke minst omständigheterna vid H:s avgång ur sin ifrågavarande tjänst, snarast giva vid handen, att avskrivningen icke bör bedömas såsom en sådan förmån. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 1/10 1963; en ledamot ville fastställa PN:s beslut.)

Fråga om skattskyldighet för dödsbo eller delägare däri

Besvär av TI angående advokaten A:s taxering år 1954. — PN hade beskattat A. för inkomst och förmögenhet, som uppgivits till beskattning i deklARATIONER, avgivna för dödsboen efter A:s fader, avliden år 1947, och A:s moder, avliden år 1949. Bouppteckning efter fadern inregistrerades år 1948 och efter modern år 1950. — KR förklarade, att A. icke bort beskattas för dödsboens inkomst och förmögenhet.

RR var emellertid av motsatt uppfattning och yttrade bl. a.: Såsom skäl för bibehållande av dödsboförvaltningen under tiden intill dess A:s barn, såsom A. i målet gjort gällande, under år 1951 inträtt som delägare i dödsboen, har A. i första hand åberopat uppkomna svårigheter att genom försäljning av dödsboen tillhörig egendom anskaffa medel för betalning av gälden enligt gåvoreverserna (utfärdade av A:s fader). Med hänsyn till omständigheterna kan emellertid vad A. i nämnda hänseende anført icke anses innefatta giltig grund för dödsboförvaltningens bibehållande. Ej heller i övrigt har A. förebragt godtagbara skäl härför. A. måste därför anses ha tillträtt arvet efter sina föräldrar före nyssnämnda tidpunkt och dödsboen därmed ha förlorat sin karaktär av särskilda skattesubjekt. PN:s åtgärd att till A. personligen hänföra sådana intäkter, förmögenhetstill-

gångar och avdrag, som upptagits i de för dödsboen avgivna deklarationerna, måste därför anses lagligen grundad. (RR:s utslag den 2/10 1963.)

Anm.: Se även RÅ 1960 ref. 27 (Skattenytt 1961 sid. 47). Frågan om inkomst- och förmögenhetsbeskattningen av dödsbon har som bekant upptagits till behandling i skatteflyktskommitténs betänkande, SOU 1963: 52, som utsänts på remiss.

Avdrag för periodiskt understöd och för nedsatt skatteförmåga avseende död dotter å internat

Besvär av L. angående inkomsttaxering år 1961. — L., som hade en död 12-årig dotter, vilken vistades på specialskola (internat), yrkade avdrag dels för periodiskt understöd till dottern med 1.000 kr och dels för merkostnader på grund av dotterns vistelse där med 1.200 kr. Skolan uppbar $\frac{3}{4}$ av barnbidragen. Föräldrarna köpte själva kläder till flickan. De extra utgifterna föranleddes av hemresor var tredje vecka, då vuxen ledsagare måste anlitas, av extra undervisning, specialhörförstärkare m. fl. specificerade kostnader å totalt c:a 2.000 kr. L. hade ytterligare tre barn, 15, 8 och 4 år gamla. — RR vägrade avdraget för periodiskt understöd, när dottern vore att anse såsom hemmavarande och yrkat avdrag för underhåll därför lagligen ej kunde medgivas. RR vägrade även — i motsats till TN och PN — avdrag för nedsatt skatteförmåga. TI hade hos KR åberopat, att L:s inkomster (c:a 35.000 kr) och förhållanden i övrigt (egen villa och bil) inte motiverade avdrag, då kostnaderna för dottern inte kunde anses vara av synnerlig omfattning. (RR:s utslag den 15/10 1963.)

Anm.: Jämför t. ex. RÅ 1960 not. 2094 (Skattenytt 1961 sid. 190), där avdrag

medgavs för nedsatt skatteförmåga på grund av utvecklingsstörd minderårig sons vistelse å vårdanstalt i Norge.

Gift kvinnas förvärvsavdrag

Besvär av fru L. angående inkomsttaxering år 1956. — Fru L. var delägare till $\frac{1}{3}$ i en järnhandel och yrkade det gift kvinna med barn tillkommande högre förvärvsavdraget (före 1961 års taxering endast vid den statliga inkomsttaxeringen — vid kommunaltaxeringen ett fixt avdrag av 300 kr). — TN och PN vägrade avdrag, när fru L. ej till någon del varit verksam i rörelsen. RÅ 1953 ref. 53 åberopades (se Skattenytt 1954 sid. 96). Hos KR framhöll TI bl. a. att avdrag enligt praxis endast medgavs, om hustrun haft inkomst av eget arbete eller av en av henne ensam bedriven rörelse. Enligt lagmotiven var avdraget avsett som en kompensation då arbetshjälp i hemmet erfordrades. Fru L. menade å sin sida, att avdrag kunde åtnjutas även om arbete icke förekommit, nämligen om inkomsten härrörde av rörelse. Härvid åberopade hon RÅ 1954 ref. 35 (se Skattenytt 1954 sid. 280). — KR: ej ändring. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 15/10 1963.)

Kostnader för återvinning av förmögenhetstillgångar, som förlorats på grund av brottsligt förfarande

Besvär av T.—P. angående inkomsttaxering år 1955. — T.—P. hade haft utgifter å tillhoppa 2.779 kr för att från en tidigare förmögenhetsförvaltare återvinna större delen av aktier, vilka hon deklarerat i sin förmögenhetsbilaga. Försluterna på grund av förvaltarens brottsliga förfarande hade uppgått till c:a 40.000 kr. Förvaltaren hade på hennes begäran försatts i konkurs men tillgångar till be-

stridande av konkurskostnaderna saknades. — TN medgav avdrag för förvaltningskostnader med 900 kr. — PN vägrade dock avdraget på TI:s talan, då kostnaderna utgjorde kapitalförlust. — KR: ej ändring. — RR medgav avdrag med 2.779 kr, enär på grund av vad i målet förekommit beloppet 2.779 kr finge anses vara att hänföra till sådan förvaltningskostnad som avses i 39 § 1 mom. KL. (RR:s utslag den 10/10 1963; en ledamot skiljaktig.)

Anm.: RÅ 1939 not. 813, omyndig erhöll avdrag för arvode till advokat, vilken utfört arbete för att rädda viss del av den omyndiges förmögenhet, samt RÅ 1958 not. 1263 (Skattenytt 1959 sid. 21), avdrag medgavs för advokatkostnader för skyddande av vissa fordringar.

Förlust genom stöld av dagskassa

Besvär av AB Berns Salonger angående inkomsttaxering år 1957. — I september 1956 tillgreps utanför bolagets restaurang en dagskassa från en koncernens bankbil. Bolaget yrkade avdrag för förlusten med 35.744 kr och framhöll, att tillgreppet kunnat ske endast genom försummelse från anställt bankbuds sida samt att dylika händelser med hänsyn till den allmänna moraliska uppluckringen skulle bli allmänt förekommande. — Samtliga instanser vägrade avdrag. (RR:s utslag den 10/10 1963.)

Förlust å borgen

Besvär av lantbrukaren A. angående inkomsttaxering år 1957. — A., som ar-

renderade en jordbruksfastighet, hade tecknat borgen för en person L. för växlar och leveranskontrakt i dennes rörelse, därför att L., när A. övertog arrendet efter sin fader, gått i borgen för A. — A. förvägrades av samtliga instanser avdrag för den förlust, han lidit på grund av borgensåtagandet i samband med L:s konkurs. (RR:s utslag den 10/10 1963.)

Anm.: Förlusten betraktades tydligen inte som en driftförlust utan som en kostnad för förvärvet av arrendet, dvs. förvärvskällan.

Förutsättningar för eftertaxering?

Besvär av TI angående eftertaxering för år 1957 av B. — I sin år 1957 avgivna självdeklaration hade B. tillgodofört sig avdrag för periodiskt understöd till en 17-årig son. Därvid hade B. lämnat följande upplysning: "Angivet understöd utgör underhållsbidrag enl. S:s rådhusrätts utslag (datum) till son i tidigare äktenskap född 17/1 1939. Detta utgår med 190 kr/mån. Då sonen icke längre är skolpliktig är underhållet icke bidrag till uppfostran eller studier." — PN fann med hänsyn till i deklarationen lämnade uppgifter formella förutsättningar för eftertaxering icke föreligga och lämnade TI:s yrkande härom utan bifall, trots att B. medgivit att sonen under större delen av året bedrivit studier och att enligt vad han numera erfarit under sådana förhållanden utgivet understöd icke vore avdragsgillt. — KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 1/10 1963; en ledamot ville eftertaxera.)

Sammanställning över vissa allmänna avdrag samt ortssavdrag vid 1964 års taxering.

Deklarationsformuläret nr 1 a sid. 3	Ogift utan hemmava- rande barn under 18 år (f. 2/11 1945— 1/11 1963)	Ogift med hemmava- rande barn under 16 år (f. 2/11 1947— 1/11 1963)	Ogift med hemmava- rande barn mellan 16—18 år (f. 2/11 1945— 1/11 1947)	Gift med hemmava- rande barn un- der 16 år (f. 2/11 1947—1/11 1963)	Gift som icke samtaxeras med sin make och helt hemmava- rande barn mel- lan 16—18 år (f. 2/11 1945— 1/11 1947)	Gift som icke samtaxeras med sin make och helt hemmava- rande barn mel- lan 16—18 år (f. 2/11 1945— 1/11 1947)	Gift man som samtaxeras med sin make (Oavsett om han haft hem- mavarande barn under 16 år eller ej)	Gift kvinna som samtaxe- ras med sin make utan hemmava- rande barn under 16 år)	Gift kvinna som samtaxeras med sin make och som har hemmavarande barn under 16 år (f. 2/11 1947— 1/11 1963)
P 5. Avdrag för obl. sjukför- säkringsavgift: Avgifts- beloppet, dock lägst an- givet minimibelopp	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	min. 150	makarna gemensamt min. 300		
P 6. Avdrag för försäkrings- avgifter	max. 250	max. 500	max. 500	max. 500	max. 250	max. 250	makarna gemensamt max. 500		
P 8. Avdrag för underhåll av icke hemmavarande barn under 16 år	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000	max. 1.000
P 9 och 10 a. Förvärvsavdrag avseende inkomst av ro- relse eller eget arbete	—	300+20 % av inkomsten, tillhoppa dock max. 2.000	—	—	—	—	—	300	300+20 % av inkomsten, tillhoppa dock max. 2.000
P 10 b och 10 c. Förvärvsavdrag avseende inkomst av jbr.- fastighet	—	300	—	—	300	—	—	300	300
P 10 d. Förvärvsavdrag till- kommande gift man med inkomst av jbr.-fast. eller rörelse om hustrun utfört arbete i förvärvskällan	—	—	—	—	—	—	300	—	—
Ortsavdrag	2.250	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	makarna gemensamt 4.500		

Med *ogift skattskyldig* jämställs här: änka, änking, fränskild, gift skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, samt gift skattskyldig, som icke samtaxeras med sin make och icke helt hemmavarande barn under 18 år.

Med *gift skattskyldig* jämställs: sådana skattskyldiga som, utan att vara gifta, levt tillsammans under större delen av beskattningsåret under förutsättning att de tidigare varit gifta med varandra eller har eller helt barn tillsammans fött före år 1963.

Fråga, huruvida skattskyldig helt barn eller icke eller om barn är att räkna såsom hemmavarande eller icke, samt fråga om barns ålder skall bedömas efter förföreländena den 1 november 1963. Vid 1964 års taxering avses med barn under 16 år barn födda 2/11 1947—1/11 1963 och med barn mellan 16—18 år barn födda 2/11 1945—1/11 1947.

Avdrag enligt p. 9 och 10 får *sammanlagt* för skattskyldig eller — i fråga om sammanlevande makar — för *makarna tillsammans* icke överstiga 300 kronor eller, om förhöjning av avdraget med 20 % av inkomsten ifrågakommer, 2.000 kronor. I intet fall får avdraget överstiga inkomsten i förvärvskällan eller av arbetet, i förekommande fall efter avdrag för omkostnader och — såvitt angår taxeringen till kommunal inkomstskatt — garantibelopp i förvärvskällan ifråga.